

FJELLREVGRUPPA for

Selbu, Tydal, Holtålen og Røros

ÅRSRAPPORT – 2021

Fjellrevgruppa har det siste året bestått av: Tom Johansen, Marit Østby Nilsen, Ingebrigt Kirkvold, Saxe Aasen, Solveig Græsli. Øystein Nyrønning, Terje Borgos og Olav Nyrønning.

Deltakerne representerer fjellrevkommunene i tidligere indre Sør-Trøndelag.

Det vises også til tidligere årsrapporter i perioden 2004 -2020

Formål:

Fjellrevgruppa i Selbu, Tydal, Holtålen og Røros skal, på frivillig basis, arbeide med det formål å få reetablering og oppfølging av fjellrev i vårt distrikt. Dette skal gjøres ved registreringer, rødrevuttak i høgfjellet og beredskap med tilleggsforing ved aktuelle forautomater.

Andre tiltak kan

iverksettes ved behov og gjennom kontakt med aktuelle etater.

(Ny

formålsparagraf vedtatt i årsmøte 03.12.2021)

Møter og annet samarbeid:

Medlemmene i Fjellrevgruppa samarbeider for det meste med e-post, telefonkontakt og mindre uformelle møter og samtaler. Det årlige høstmøtet ble arrangert på Kaffekråa i Ålen, 03. 12,2021 og det vises til eget referat som vedlegges. Tiltak som arrangeres / utføres i Fjellrevgruppas regi er alltid i samsvar med off. Myndigheter.

I forbindelse med Fjellrevgruppas årsmøte 03.12.21 ble Terje Borgos valgt til ny leder / sekretær etter at Olav ba om å bli løst fra sitt verv. Videre ble Marit Østby Nilsen valgt til nestleder og Olav Nyrønning styremedlem.

Denne årsrapporten vil stort sett inneholde en oppsummering av det som er utført av praktisk fjellrevarbeid i vårt distrikt i det siste året, både av Fjellrevgruppa og ikke minst av Miljødirektoratet/SNO.

Registreringer/overvåking:

Overvåking:

Det er svært gledelig at det nå er utarbeidet en felles overvåking og bestandsstatus for Norge og Sverige da en stor del av fjellrevbestanden i Skandinavia oppholder seg i grensefjella. I hht denne felles overvåking av fjellrev ble det i Norge i 2021 registrert 54 fjellrevkull med min 243 valper i flg NINA Rapport 2058. Likeså er det en samlet oversikt over estimert bestandsstørrelse i de forskjellige landsdeler som for eksempel Midt-Norge, bestående av Børgefjell, Hestkjølen, Blåfjellet, Skjækerfjella, Kjølifjellet og Sylane. I 2021 ble det i disse fjellområdene registrert 13 kull med til sammen 54 valper.

I Sverige ble det i 2021 registrert 64 ynglinger og av disse ble det registrert 26 ynglinger i Helags, vårt nabo område.

Det er i Norge estimert en bestand på 303 voksne fjellrever (mellom 277 og 338)

Forventet smånagertillstand i vårt område i 2022: oppgangår eller toppår.

Fjellreven er nå i Norge nedjustert fra Kritisk truet til Sterkt truet.

Sylan, Kjølifjellet, Forollhogna:

Det er en stabil fjellrevstamme på svensk side av grensen, og i vårt område er det registrert fjellrevkull i følgende år: Sylan: 2011, 2014, 2015, 2017, 2018, 2019, 2020 og 2021

Kjølifjellet: 2014, 2015, 2017, 2018, 2020 og 2021

Forollhogna: Ett kull er registrert i 2015.

I flg overvåkingen er det i Sylan/Kjølifjellet en minimum vinterbestand av fjellrev i 2021 på 19 dyr, identifisert fra DNA. Av disse er det observert flere blå rever.

Kullene fordeler seg slik i 2021:

Sylanområdet: 3 ynglinger med til sammen min 16 valper, herav 6 blå

Kjølifjellet: 3 ynglinger med min til sammen 10 valper i flg NINA.

Til sammen gir da dette 6 kull med min. 26 valper.

Det er også observert et fjellrevpar som har tilhold ved et hi i Veundhøgda, men en kan ikke se at det ble noen yngling sommeren 2021.

Utsiktene for smågnagerår i 2021 var ikke så store, men utover sommeren og høsten kunne vi registrere både mus, og ikke minst lemen. Dette gir grunn til optimisme for et svært bra år for fjellreven i 2022, men dette er svært avhengig av forholdene utover vinteren. Nå får vi håpe på et skikkelig «lemenår» slik som i årene 2001 og 2011, nå er det på tide med mer fart i fjellet.

Kartlegging/leting etter nye hi:

Fjellrevgruppa har i enkelte år foretatt kartlegging av fjellrevhi. Med stor innsats har dette gitt gode resultater tidligere og med flere nye observasjoner av fjellrev er det svært ønskelig med kartlegging i nye områder. Det ble søkt om penger til dette fra posten «Truete arter» og vi ble tildelt noe midler fra Statsforvalteren som del av et beløp til rødrevuttak og ekstra tilsyn med forautomater. Fjellrevgruppa har i sommer utført kartlegging i områdene vest for Bringen etter at det var kommet inn flere observasjoner av fjellrev. Aktuelle områder ble gjennomgått og det ble funnet og registrert ett hi i Fonnfjellet. Trolig et sekundærhi.

Kartlegging/leting etter nye fjellrevhi, er dokumentert med GPS-registreringer som er innlagt i «Rovbasen». I leteområdet ble det i år, iflg sporloggen, gått en distanse på 330km.

I september ble det meldt om observasjon av fjellrever i Skjellåfjellet. Dette hiet var ikke kartlagt tidligere og med midler fra Statsforvalteren utførte Fjellrevgruppa, i samråd med SNO, både kartlegging og registrering med bla. innsamling av skitprøver for DNA-analyse. Det viste seg i ettertid at det var et kull/yngling i hiet.

Forautomater:

Bilder fra kamera på forautomatene viser at alle forautomatene i Sylan og Kjølifjellet blir brukt av flere fjellrever. Forautomatene ved Rotåa og Veunda utpeker seg med at flest fjellrever er innom i løpet av høsten og vinteren. Revene ved Ysterholda er også innom, samtidig som det er rimelig tro at fjellrevene ved det nye Skjellåfjell-hiet og Veundhøgda også bruker automaten ved Veunda. Alle forautomatene i Sylan og Kjølifjellet, bortsett fra Fiskåhøgda, står ved etablerte hi. Det varierer gjennom året hvor mye for det går, men det en kan si er at det går overraskende mye for ved alle automatene mtp smågnagere som er i farta. -Men samtidig har vi kanskje også mange fjellrever?

Ellers ser det ut til at automatene fungerer etter sin hensikt ved at det stort sett bare er fjellrever som kan nyttiggjøre seg føret i disse. Fra tid til annen kan det oppholde seg rødrever ved automatene og det hender at enkelte kan komme seg inn. Jerv besøker forautomatene en gang i blant og kan ødelegge lokkene for å få tak i maten. Det ble satt metalllokk på alle tønner i et forsøk på å begrense skadene. Depottønnene på tre forautomater rundt Sylan er skiftet ut med metalltønner.

Det ser ut til at forautomatene «holder på» fjellrevene som er kommet til området, og dette vil selvsagt gi en større sjanse for yngling når forholdene blir de rette.

Rødrevuttak:

Uttak av rødrev i fjellrevområder kunne fortsette også vinteren 2021 med noe tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet/Fylkesmannen, og ikke minst dugnadsarbeid. Tildelte midler har tidligere blitt brukt hele vintersesongen, noe som har lettet planleggingen. For 2021 måtte midlene brukes innen kalenderåret. (Se under «Økonomi») Heldigvis kan Fjellrevgruppa nå bruke midler fra Olav Thon Stiftelsen og nødvendige vinteraktiviteter kan fortsette utover vinteren 2022, om enn i mindre omfang enn tidligere.

I Kjølifjellet ble det uttatt 4 rødrever i vintersesongen 2020/21.

Fjellrevgruppa har grunnet økonomi måttet avslutte godtgjøring til rødrevuttak (skrottkjøpsordningen) på Stugudalen som beskrevet i forrige årsrapport. Med midler fra Olav Thon Stiftelsen bestemte Fjellrevgruppa at skrottkjøpsordningen kunne starte på nytt på bestemte vilkår, med et beløp på kr 300,- pr rødrev uttatt i det bestemte område. Fjellrevgruppa ønsket å fortsette med ordningen fordi Stugudal er et strategisk sted for utveksling av fjellrever mellom Helags/Sylan og Kjølifjellet, og videre sørover til Forollhogna. Samtlige rødrevskrotter som er uttatt i regi av Fjellrevgruppa er levert NINA til forskning. Fjellrevgruppa har fått opplyst at i perioden 2004 – 2019 er det i Holtålen kommune uttatt 1120 rødrever utenom de som Fjellrevgruppa har rapportert.

På de to åtene i Kjølifjellet er det stort sett brukt pellets (sponset av Troll Hundefor) og diverse annet. Åtene graves ned i snøen og det blir minimalt med kråkefugler som forsyner seg. Svært mye av rødrevuttaket er dugnadsarbeid.

Tabellene vedr rødrevuttak som tidligere er utarbeidet, er nå oppgradert.

Etter at Fjellrevgruppa startet med rødrevuttak i fjellrevområder vinteren 2004/05 er det pr 31.12.2021 uttatt 174 rødrever i Kjølifjellet og 88 Sylan. I Stugudal er det i dette tidsrommet uttatt 226 rødrever i regi av Fjellrevgruppa og til sammen gir dette et uttak på 488 rødrever i fjellnære områder.

Migrasjon:

DNA-prøver har vist at fjellrevene kan vandre. I 2015 -17 utvandret 3 rever fra Kjølifjellområdet og 1 fra Forollhogna som bosatte seg i Lierne-Røyrvik. Der ble de i det samme området i 3-5 år, trolig etablert på hi. En hann var fortsatt på Hestkjølen i 2021. På svensk side blir mange valper øremerket. Viltkameraene på forautomatene viser at vi ofte har besøk av «svenske» fjellrever. På et hi i Skarsfjellet har samme tispas bodd og ynglet siden 2017. På to hi, et i Sylan og et i Kjølifjellet har vi hatt øremerka hanner siden 2019.

Nyetableringer i 2021:

Det vises til etableringene ved hi i Veundhøgda og Skjellåfjellet.

Frivillig arbeid:

I Fjellrevgruppa er det utført mye frivillig arbeid uten godtgjøring. Dette gjelder spesielt rødrevuttak, men også administrasjon/møter.

Økonomi:

Fjellrevgruppa sendte også i 2021 søknad til MD/Fylkesmannen om tildeling av midler under post «trua arter». Søknaden lød på 230.000 kr og ble innvilget med kr 70.000,- til rødrevuttak, ekstra tilsyn med forautomater og kartlegging av fjellrevhi. TAKK for bevilgningen! Dessverre var tildelingsvilkårene endret betydelig i forhold til tidligere års tildelinger, bla ved at økonomi- og prosjektregnskap skulle være innlevert innen 1. oktober samme år (2021) og at midlene skulle utbetales først etter at prosjektet var avsluttet. Heldigvis fikk vi utsatt rapporteringen til 15. desember, selv om vi skulle ønske å kunne bruke midlene hele vinteren 2021/22. Tildelingsvilkårene er tatt opp med Statsforvalteren og Miljødirektoratet og vi håper vilkårene kan bli som tidligere ved senere tildelinger. Ved at Fjellrevgruppa ble tildelt midler fra Olav Thon Stiftelsen kunne Fjellrevgruppa dermed forskottere regningene i forb med prosjektet.

I 2020 søkte Fjellrevgruppa Olav Thon Stiftelsen om midler til fjellrevarbeid, søknadssum kr 300.000,- fordelt på 3 år. I februar 2021 fikk vi svar på søknaden, om at Fjellrevgruppa var innvilget et beløp på kr 200.000,- uten spesielle vilkår. TAKK for bevilgningen!. Pengene skal i sin helhet gå til fjellrevens beste! Fjellrevgruppa bestemte at midlene skal fordeles over flere år, og for 2022 er det tenkt brukt kr 60.000,- til fordeling på forskjellige tiltak.

Regnskapet for Fjellrevgruppa er blitt ført av regnskapskontoret Monitor, Glåmos. Regnskap for 2020 er utsendt til medlemmene. Det er også sendt «Resultat og økonomirapport» for 2020 og 2021 for tildelte midler fra Statsforvalteren.

Takk:

Fjellrevgruppa vil takke alle som har bidratt med både lønnet og ulønnet arbeid for fjellreven. Takk til Troll Hundefor som har bidratt med før til åter. Fortsatt stor takk til de tidligere store bidragsytere FINSEfondet og UNI Stiftelsen, og nå en stor takk til Olav Thon Stiftelsen. En stor takk også til Miljødirektoratet/Statsforvalteren og SNO og til andre utøvere for godt samarbeid.

Oppsummering av fjellrevåret 2021 i Fjellrevgruppas område:

- *Minst 6 ynglinger og min 26 valper i Sytan og Kjølifjellet
- *Registrering av fjellrever ved alle forautomatene i Kjølifjellet og Sytan og nord i Forollhogna.
- *Tilskudd fra Miljødirektoratet/Fylkesmannen fra kap 1420 post 82.1: «Trua arter»: «Ekstra tilsyn med forautomater, rødrevuttak og kartlegging» med kr 70.000,-
- *Tildeling fra Olav Thon Stiftelsen med kr 200.000,-.
- *Uttak av 4 rødrever i Kjølifjellet.
- *«Skrottkjøpsordningen» på Stugudal kan igangsettes på nytt med tildelte midler fra Olav Thon Stiftelsen. Det utbetales kr 300,- for hver uttatt rødrev i området på bestemte vilkår..
- *Kartlegging/leting etter nye fjellrevhi vest for Bringen.
- *Kartlegging/registering av nytt fjellrevhi med yngling i Skjellåfjellet.
- *Oppgang i smågnagerbestanden.

Ålen, 31. desember 2021
For Fjellrevgruppa

Olav Nyrønning